

Қалб кўзи билан кўрувчи Усмонжон қори

Қалб кўзи билан
кўрувчи Усмонжон қори

14:00 / 22.08.2022 1714

Усмонжон қори Болтабоев 1886 йил Қўқон хонлиги ҳудудидаги Қашқар маҳалласи, ҳозирги Наманган вилояти Наманган шаҳри Саноат маҳаласи (Машаддаги Эргашкан маҳалласи)да таваллуд топган.

Усмонжон қори бува етти ёшлиқ пайтида чечак касалига чалинган ва унинг асорати сабаб кўзи оқиз бўлиб қолган.

Усмонжон қори бува ёшлигидан зеҳни ўткир ва хотираси кучли бўлган. Дастрраб Қуръони Каримни эшитиш орқали тўлиқ ёд олган. Сўнгра тафсир, фикҳ, араб тили илмларини пухта ўзлаштирган. Уйланганидан сўнг Қўқон хонлиги даврида ҳозирги Уйчи тумани Машад қишлоғи Қувурбоши маҳалласидаги Рангли жомеъ масжидига имомликка юборилган. Мазкур масжидда қатағон даврида диний муассасалар ёпилгунга қадар узоқ йил имомлик қилган. Усмонжон қори бува чуқур илми, камтаринлиги ва парҳезкорлиги туфайли тезда атрофдагилар меҳрини қозонади.

Қори буванинг божаси ва яқин шогирди мулла Исройлбой ўғли Валихон ҳожи аканинг айтишича, у киши Қуръон тафсирига моҳир бўлиб, оятлар маъносини кенг шарҳлар эди. У илм тарқатишга жуда ҳарис, Чоризмнинг қаттиқ тазииклари пайтида ҳам кўпчиликнинг саводини чиқарган ва шогирдлари ичидан бир неча мураттаб қорилар етишиб чиқкан.

Усмонжон қори бува уламолар билан тез-тез кўришиб турар, хусусан, Эргашкан қишлоғилик Мусохон Махсум, косонсойлик етук олимлардан Мулла Жўрахон Охун билан кўп ҳамсухбат бўлишарди.

Унинг уйига зиёрат учун ёки шаръий масалаларни сўраб турли томонлардан меҳмонлар келишар, у киши келувчиларни чиройли қабул қиласар ва масалаларга пухта жавоб берарди. Бир марта кўришган кишиларини овозидан ёки қўл бериб кўришгач, бўйнидан тутиб таниб, исмини айтар эди. Баъзан бир неча метр узоқда кетаётган кишини кайфияти қандайлигини айтиб берар ва бирор нарсадан хафа, кўнглини кўтариб қўярди.

Усмонжон қори бува тиб илмидан ҳам хабардор эди. Шунинг учун, унинг олдига дардмандлар ҳам келиб турар ва турли гиёҳлардан дори ва маъжун тайёрлатиб берса, улар Аллоҳнинг изни билан дардига шифо топарди. Баъзан узоқ жойлардан келган ихлосманд кишилар қори бувани ўзларининг қишлоқларига ҳафталаб, ойлаб олиб кетишар ва у кишининг илмларидан истифода қилишарди. Кейинчалик Усмонжон қори буванинг ишларини яқин шогирди Аҳмаджон қори бува давом эттирган ва узоқ йил қишлоқ аҳолисини илм-маърифат билан Ҳақ йўлига бошлаган.

Усмонжон қори бува анча-мунча ишларини ўзи бажарар, иложи борича бирорнинг хизматига таянмас, уйда таҳоратга сув иситиш ва чой дамлаш учун самоварга ўтинларни ўзи ёрар, дараҳтларга чиқиб, мева уза оларди. Ўзи имомлик қиласиган масжид ёнида вақф ерлар бўлиб, унда кўпроқ шоли экилар эди. Қори бува баъзан у ерга чиқиб, имкони қадар ёрдамлашар, ҳатто шолини курмакдан ажратади. Бу билан масжид даромадига ўз қўли билан меҳнат қилиб, бевосита ҳисса қўшишни истар эди. Баъзи ишларни уddaлагани эса, атрофдагиларни ҳайрон қолдиради.

Яқин шогирдларидан бирининг айтишича, бир куни Усмонжон қори буванинг маҳалласида қутурган ит пайдо бўлиб, атрофдагиларни қувлаб, кўпчиликни безовта қиласи ва у кишининг уйига кириб олади. Шунда у киши ёнида пичоқни олиб қутурган итни тутиб, бўйнига тортиб юборади.

Бир куни Усмонжон қори бувани Чорток туманига меҳмондорчиликка олиб боришади. У ерда илм суҳбати қуришади, таом сузишдан аввал бедана сайраб қолади. Усмонжон қори бува «Қуш қаерда сайрайапти?» деб сўрайди. Хонадон эгаси беданани латта билан ўралган қовоқда боқиши ва унинг ичидаги сайраётганини айтади. Шунда қори бува хонадон эгасига: «Аллоҳнинг бу кичкина маҳлуқини қовоққа солиб қўйиб, бизга ош

берасизми?» дея танбех бериб, у ердан таом емасдан чиқиб кетган экан.

Усмонжон қори бува уч нафар фарзанд кўрган. Катта ўғли Абдулазизхон бува 2019 йили, кичик ўғли Ҳафизхон бува 2018 йили вафот этишган, қизлари Зокирахон ая ҳаётлар.

Усмонжон қори бува 1964 йили Машад қишлоғида 78 ёшида вафот этган ва «Машад» қабристонига дафн этилган.

Муҳаммад Зариф Муҳаммад Олим ўғли тайёrlади.